

FNU um landsbrennistøðina:

Má endurskoðast øll sum hon er

Føroya náttúru- og umhvørvisfelag setir spurnartekin við, um brennistøðin hjá Renovationsfelagsskapinum er einasta rætta loysnin.

Felagið metir, at síðani álitíð um brennistøðina bleiv gjørt fyri skjótt fyra árum síðani eru so stórar broytingar farnar fram, at ætlanin um byggingina av brennistøðini má endurskoðast í síni heild.

Hetta og ymiskt annað kemur fram í einum skrivi frá FNU, undirskrivað av formanni felagsins Tormóð Dahl:

Av tí, sum fram er komið í bløðunum um felagsbrennistøðina, kann tað tykjast, sum um FNU (Føroya náttúru- og umhvørvisverndarfelag) er í móti einum samtaki, sum arbeiðir fyri sama endamáli sum FNU — nevnliga einum betri umhvørvi.

So er sjálvandi ikki.

Fyritreytin fyri einari landsbrennistøð

Ósemjan — um tað kann kallast so — stendst av, at FNU hevur loyvt sær at seta spurnartekin við, um felagsbrennistøðin veruliga er einasta rætta loysnin. Hesin spurningur tók seg serstakliga upp, tá tað varð felagnum greitt, hvør fyritreytin fyri brennistøðini — heildarloysnin — veruliga er.

Í álitinum um brennistøðina verður nevnliga sagt bart út:

„Tað, at fólk uttan ómak sleppa av við alt burturkast er ein fyritreytin fyri, at tað i heila tikið loysir seg at fara undir umhugsan av eini heildarloysn móti dálking av bústaðarekjum og náttúru í Føroyum.“

Endamálsgreinin hjá FNU

Henda áskoðan er beint tvørturímóti felagsins sannføring. FNU hevur nevnliga sum fremstu endamáli m.a. (grein 3, stk. 5 og 6):

— at breiða kunnleika manna millum um, at ein lívsháttur í ídnaðarlondum við stóðugt vaksandi nýtslu skapar vistfrøðiliga úrskening (ökologisk degeneration) og tí má broytast, skal eftirkomarum okkara vera liv lagað

— at vekja ans og kenslur manna millum fyri og fatan av, at tæknilig, evnislig og búskaparlig menning ikki kann skapa eitt umhvørvi í samljóði uttan so at henda menning er neyvt knýtt at dygd í siðalag og list.

ST-samtyktin

Í hesum sambandi kann eisini verða vist á meginreglur 3 og 5 í ST-samtyktini frá 1972 um umhvørvismál. Har stendur:

§ 3. Megi jarðarinnar at framleiða týðningarmikil tilfeingi (ressoursir), ið kunnu endurnýggjast, má varðveitast, og har lagaligir møguleikar eru til tess: skapast av nýggjum ella gerast betri.

§ 5. Eitt tilfeingi, ið ikki kann endurnýggjast, má nýtast á ein slíkan hátt, at útarminn ikki verður framd og soleiðis, at øll mannasettin fær gagn av tí.

Øðru megin: Sov.

— Hinu megin:

Vakna upp

Sostatt hava vit øðru megin renovationsfelagsskapin, ið sigur at fyritreytin fyri einari heildarloysn í dálkingarmálinum er at fólk uttan ómak — tvs. »sovandi« — sleppa av við alt burturkast, og hinu megin FNU, ið sigur: Vakna upp, tí fyrilitleysa brúka- og tveitiáskoðan in hevur við sær oyðilegging og úrskening av landi og fólk.

Endurgivna ST-samtyktin ber at sama borði.

Vit eru sannførd um, at Føroyingar yvirheva meir og meir »vakna« júst í hesum máli.

FNU ásannar kreppustøðu kommununar

Ásannað verður, at nógvar kommunur í Føroyum eyðsæð eru komnar í eina kreppustøðu vegna burturkast — eyguni lúgva ikki: Eisini verður ásannað, at í øllum miðbýarekjum er »skrellposin« helst hin besta loysnin fyri alt burturkast, ið ikki kann brennast í heiminum.

Men:

Hin vegin hevur renovationsfelagsskapurin á ongan hátt megnað at sannføra okkum um, at »uttan-ómak loysnin« er hin einasta rætta.

Menningin seinastu 2—3 árin

Í Svøríki eru nógvar kommunur fyri langari tíð síðani byrjaðar at senda upplýsingartilfar til húsini um, hvussu tey skulu gera kompost (mold) úr burturkasti og, hvussu plastikkposar, plastikkilet og annað pakkartilfar kann forkomast. (Hesar kommunur siga bart út, at tær hava ikki ráð at koyra meira og minni háltómar eskjur, ílet og posar við dieselbilum).

Í Føroyum verður í dag uppsett hópur av komfýrum, supplementsketlum o.t. í sethúsum, handlum og virkjum. Fyri bert 2—3 árum síðani var t.d. kolkomfýurin eitt nærum ókent fyrbrigdi í føroysku heiminum.

Tú sært í dag javnan fólk ganga niðri í fjøruni og leita eftir pinnabrenni. Fyri 2—3 árum síðani var tilíkt ókent.

Í kolanáminum í Hvalba arbeiða í dag 10

mans, og megna teir ikki at nøkta tørvin. Fyri 2—3 árum síðani vóru teir 3.

Landsbrennistøðin má endurskoðast

Samanumtikið er støðan í brennistøðarmálinum eftir okkara metan so nógv broytt síðani høvudsátið bleiv gjørt fyri nærum 4 árum síðani, at verkætlanin eigur at verða endurskoðað í síni heild.

Um at broyta áskoðan

Nógv minnst óivað støðuna, tá farið varð undir bygging av nýggja risaskúlanum í Havn (Eysturskúlin). Tá varð viðgengið at: »Høvdu vit bert fyri 2—3 árum síðani vitað tað, sum vit vita nú um risaskúlar í mun til smærri skúlaeindir, so hevði hesin risaskúlin ongantið verið bygdur: — Men nú er tíverri ov seint, tí fyrireikingsarbeiðið er longu komið so langt og hevur kostað so nógv, at ikki ber til at broyta verkætlanina«. Risavimji-høllin í Havn er eitt annað dømi. Onnur minnst kanska eisini ætlanin um landsum-

fatandi ellis- og røktarheim, men øll minnst vit ætlanin um bert 3 flakavirki í Føroyum. Hetta minnst vit, tí ta vaknaði føroyingurin. Her var nakað, hann skilti betur enn serfrøingurin, hvørt gudur einans er tað, sum kann vigast, mástast, edvviðgerast og roknast út í krónum og oyrum.

Í hesum máli stóð menniskjað sum ein livandi vera við tanka, kenslum og vilja móti robbotinum. Her sigraði Menniskjað og tað hendir ikki ofta á okkara døgum.

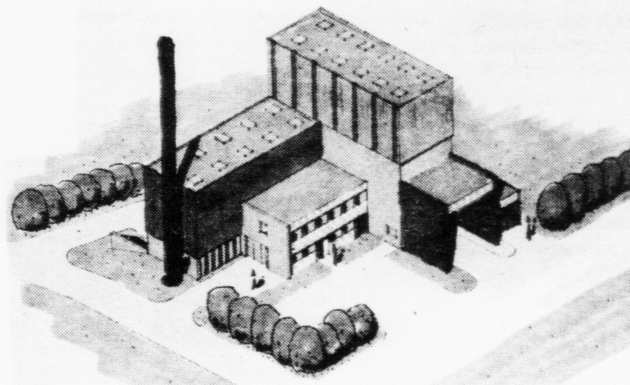
Dygd — siðalag og 0,1 mm tjúkt dustlag

Fýst hevur verið á, hvi ikki FNU — í staðin fyri at »grenja« — greiðir Føroya fólk frá, hvussu rusk málið skal loysast. FNU hevur her vist til ST-samtyktina í umhvørvismálum — ein samtykt, ið eftir okkara metan ikki kann miskiljast. ST-loysnin er neyvt knýtt at orðunum dygd og siðalag. Hesi orð kunnu tíverri ikki trýstast inn í edvheilarnar.

FNU hevur heldur ikki heimild at brúka av skattagjaldarans peningi at kanna, um tað t.d. tekur 83 ella 97 ár, aðrenn dustlagið yvir Toftir verður 0,1 mm tjúkt (vegna roykin frá brennistøðini), so sum vit skilja renovationsfelagsskapurin hevur gjørt.

FNU hevur heitt á renovationsfelagsskapin um samstarv í rusk málinum (FNU-umboð í nevndina), men sigur felagsskapurin seg ikki hava heimild til tess. Kortini loyva vit okkum at enda hesa stuttu lýsing av rusk málinum.

Við samstarvskvøðu Føroya Náttúru- og umhvørvisverndarfelag Tormóður Dahl (form.)

FJARÐA-HÚS

— eini frálík hús

pl VESTMANNA
TIMBURHANDIL

Vestmanna Telefon 24170